

Lausunto julkisuuslain salassapitoperusteiden uudistustarpeista

Asiakohta 1

Julkisuuslain 24.1 § 1 kohta:

Salassa pidettäviä viranomaisen asiakirjoja ovat, jollei erikseen toisin säädetä:

valtioneuvoston ulkopoliittisia asioita käsittelevän valiokunnan asiakirjat, jollei valiokunta toisin päättä, sekä ulkoasioita hoitavan ministeriön ja Suomen edustustojen poliittiset tilannearviointit, poliittisista tai taloudellisista suhteista toisen valtion kanssa käytyjä neuvotteluja koskevat asiakirjat ja ulkoasiainhallinnon alaan kuuluvat salakirjoitetut viestit, jollei asianomainen ministeriö toisin päättä;

Mitä muutoksia haluaisit tähän kohtaan? Onko jokin toistuvasti tulkinnanvaraista tai epäselvää ko. kohdan soveltamisessa, mitä selkeyttäisit/tarkentaisit/lisäisit?

Korjausehdotus asiakohtaan 1 julkisuuslain 24.1 § 1

Olisi helpompi hahmottaa, jos olisi esim. kursiivifontilla nuo ”jollei toisin päättä -kohdat”.

Asiakohta 2

Julkisuuslain 24.1 § 2 kohta:

Salassa pidettäviä viranomaisen asiakirjoja ovat, jollei erikseen toisin säädetä:

muut kuin 1 kohdassa tarkoitetut asiakirjat, jotka koskevat Suomen suhteita toiseen valtioon tai kansainväliseen järjestöön, asiakirjat, jotka liittyvät kansainvälisessä lainkäyttö- tai tutkintaelimessä tai muussa kansainvälisessä toimielimessä käsiteltävään asiaan, ja asiakirjat, jotka koskevat Suomen valtion, Suomen kansalaisten, Suomessa oleskelevien henkilöiden tai Suomessa toimivien yhteisöjen suhteita toisen valtion viranomaisiin, henkilöihin tai yhteisöihin, jos tiedon antaminen niistä aiheuttaisi vahinkoa tai haittaa Suomen kansainvälisille suhteille tai edellytyksille toimia kansainvälisessä yhteistyössä;

Mitä muutoksia haluaisit tähän kohtaan? Onko jokin toistuvasti tulkinnanvaraista tai epäselvää ko. kohdan soveltamisessa, mitä selkeyttäisit/tarkentaisit/lisäisit?

Korjausehdotus asiakohtaan 2 julkisuuslain 24.1 § 2

Voisiko asiakirjat listata esim. a,b,c ...jne.

Asiakohta 3

Julkisuuslain 24.1 § 3 kohta:

Salassa pidettäviä viranomaisen asiakirjoja ovat, jollei erikseen toisin säädetä:

poliisille ja muille esitutkintaviranomaisille ja syyttäjälle sekä tarkastus- ja valvontaviranomaisille tehdyt ilmoitukset rikoksesta, esitutkintaa ja syyteharkintaa varten saadut ja laaditut asiakirjat sekä haastehakemus, haaste ja siihen annettu vastaus rikosasiassa, kunnes asia on ollut esillä tuomioistuimen istunnossa taikka kun syyttäjä on päättänyt jättää syytteen nostamatta tai kun asia on jätetty sikseen, jollei ole ilmeistä, että tiedon antaminen niistä ei vaaranna rikoksen selvittämistä tai tutkinnan tarkoituksen toteutumista tai ilman painavaa syytä aiheuta asiaan osalliselle vahinkoa tai kärsimystä tai estä tuomioistuinta käyttämästä oikeuttaan määrätä asiakirjojen salassapidosta oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annetun lain (370/2007) mukaan; (13.5.2011/458)

Mitä muutoksia haluaisit tähän kohtaan? Onko jokin toistuvasti tulkinnanvaraista tai epäselvää ko. kohdan soveltamisessa, mitä selkeyttäisit/tarkentaisit/lisäisit?

Korjausehdotus asiakohtaan 3 julkisuuslain 24.1 § 3

”ja sekä tilalle pilkut, hahmottaisi paremmin”

Asiakohta 4

Julkisuuslain 24.1 § 7 kohta:

Salassa pidettäviä viranomaisen asiakirjoja ovat, jollei erikseen toisin säädetä:

henkilöiden, rakennusten, laitosten, rakennelmien sekä tieto- ja viestintäjärjestelmien turvajärjestelyjä koskevat ja niiden toteuttamiseen vaikuttavat asiakirjat, jollei ole ilmeistä, että tiedon antaminen niistä ei vaaranna turvajärjestelyjen tarkoituksen toteutumista;

Mitä muutoksia haluaisit tähän kohtaan? Onko jokin toistuvasti tulkinnanvaraista tai epäselvää ko. kohdan soveltamisessa, mitä selkeyttäisit/tarkentaisit/lisäisit?

Korjausehdotus asiakohtaan 4 julkisuuslain 24.1 § 7

Pohjapiirustusten pyyntöjen kohdalla on tulkinnanvaraista, voidaanko niitä antaa valvomotilojen (esim. kauppakeskus, vesilaitos), varavoimakoneiden, kassakeskusten, sairaala-apteekkien jne. sijainnin paljastumisen takia. Eli miten sanaa ”ilmeistä” tulkitaan, huomioiden lain lähtökohdan olevan korostaa asiakirjojen julkisuutta.

Suuret koulumonitoimitalot jne. pohjapiirustusten perusteella halutessaan pystyy piirustuksista tutkimaan poistumisreitit ja blokkamaan ulospääsyjä niin halutessaan. Ko. suunnitelmiahan ei laiteta nettikauppoihin yleisesti kaikkien saataville, mutta halutessaan niitä voi erikseen pyytää ja käyttötarvetta suunnitelmien tarpeelle ei tarvitse perustella.

Asiakohta 5

Julkisuuslain 24.1 § 8 kohta:

Salassa pidettäviä viranomaisen asiakirjoja ovat, jollei erikseen toisin säädetä:

asiakirjat, jotka koskevat onnettomuuksiin tai poikkeusoloihin varautumista, väestönsuojelua

taikka turvallisuustutkintalain (525/2011) mukaista tutkintaa, jos tiedon antaminen niistä vahingoittaisi tai vaarantaisi turvallisuutta tai sen kehittämistä, väestönsuojelun toteuttamista tai poikkeusoloihin varautumista, vaarantaisi turvallisuustutkinnan tai sen tarkoituksen toteutumisen, vaarantaisi tiedon saantia tutkintaa varten taikka loukkaisi onnettomuuden, vaaratilanteen tai poikkeuksellisen tapahtuman uhrien oikeuksia tai heidän muistoaan tai läheisiään; (20.5.2011/528)

Mitä muutoksia haluaisit tähän kohtaan? Onko jokin toistuvasti tulkinnanvaraista tai epäselvää ko. kohdan soveltamisessa, mitä selkeyttäisit/tarkentaisit/lisäisit?

Korjausehdotus asiakohtaan 5 julkisuuslain 24.1 § 8

Väestönsuojien sijaintia rakennuksissa ei olla nähty esteenä piirustusten luovuttamiselle. Onko tätä tarpeen uudelleen arvioida ainakin lain perusteluissa, on väestönsuojan sijainti rakennuksessa aina tai missä tapauksissa tarpeen salata. Sijaintihan on tyypillisesti esitetty asemapiirustuksessa ja ainakin pohjapiirustuksessa sekä erillisessä väestönsuojapiirustuksessa.

Infrarakenteiden salaustarve tarkennuksia: vesilaitokset, energia- ja viestintälaitokset, ja mitä muuta yhteiskunnan toimintojen turvaamista ylläpitävää? -yksityiskohtaisempi esimerkkilistaus esim. lain perusteluissa avaisi viranomaisille paremmin mitä salata.

Asiakohhta 6

Oletko tunnistanut tietojen tai asiakirjojen salassapitoa koskevaa erityislainsäädäntöä, joka on ristiriidassa julkisuuslain salassapitosäännösten kanssa? Kuvaile ongelma(t) tähän.

Vastaus asiakohtaan 6

Kysymyksen ulkopuolelta huomio: nykyisen lain perusteella asiakirjapyyntöä ei tarvitse perustella. Toki käytännössä viranomainen saattaa kysymyksen esittää, mutta sillä ei sinänsä saa olla merkitystä asiakirjan antamiselle tai antamattomuudelle. Lakiuudistukseen toivotaan viranomaiselle oikeutta pyytää pyynnön tehneen perustetta asiakirjan saamisen tarpeen syistä. Ja käyttää vastausta osana kokonaisarviointissaan, onko asiakirjan antamiselle perustetta.

Myös asiakirjojen antamisen maksullisuudesta olisi hyvä tarkemmin säätää ja tuoda esiin, että viranomaisella on palvelutaksaansa tai muuhun maksuperusteeseen liittyen oikeus periä maksu asiakirjojen antamisesta. Lähtökohtaisesti asiakirja tulee nyt antaa maksutta, mutta esim. rakennuspiirustusten toimittamisesta peritään kunnan palvelutaksan mukaiset maksut perustuen kopiontikustannuksiin tai skannaustarpeisiin jne. Jossain asiakkaissa tämä maksullisuus on aiheuttanut ihmetystä.

Asiakohhta 7

Julkisuuslain 24.1 § 11 kohta:

Salassa pidettäviä viranomaisen asiakirjoja ovat, jollei erikseen toisin säädetä:

asiakirjat, jotka sisältävät tietoja raha- ja valuuttapoliittisista päätöksistä tai toimenpiteistä taikka niiden valmistelusta tai tietoja finanssi- ja tulopolitiikan valmistelusta taikka finanssi-, tulo-, raha- tai valuuttapoliittisten päätösten tai toimenpiteiden tarpeiden selvittämisestä, jos tiedon antaminen niistä olisi vastoin valtion etua neuvotteluosapuolena taikka vaarantaisi päätösten tai toimenpiteiden tarkoituksen toteutumisen tai muutoin merkittävästi vaikeuttaisi finanssi-, tulo-, raha- tai valuuttapolitiikan hoitamista;

Mitä muutoksia haluaisit tähän kohtaan? Onko jokin toistuvasti tulkinnanvaraista tai epäselvää ko. kohdan soveltamisessa, mitä selkeyttäisit/tarkentaisit/lisäisit?

Korjausehdotus asiakokhtaan 7 julkisuuslain 24.1 § 11

Tässä kohden voi olla vaikeata määritellä, koska tiedon antaminen niistä olisi vastoin valtion etua neuvotteluosapuolena taikka vaarantaisi päätösten tai toimenpiteiden tarkoituksen toteutumisen tai muutoin merkittävästi vaikeuttaisi finanssi-, tulo-, raha- tai valuuttapolitiikan hoitamista;

Tässä voi olla yhdellä henkilöllä tai instanssilla liian suuri päätösvalta.

Asiakokhta 8

Julkisuuslain 24.1 § 12 kohta:

Salassa pidettäviä viranomaisen asiakirjoja ovat, jollei erikseen toisin säädetä:

rahoitusmarkkinoita ja vakuutustoimintaa valvovien sekä rahoitusmarkkinoiden ja vakuutusjärjestelmien toimivuudesta vastaavien viranomaisten laissa säädettyjä tehtäviä varten laaditut selvitykset, joista ilmenee tietoja markkinoiden toimivuudesta tai rahoitus-, vakuutus- tai eläkelaitoksista tai niiden asiakkaista, jos tiedon antaminen niistä aiheuttaisi vahinkoa tai haittaa rahoitus- tai vakuutusjärjestelmän luotettavuudelle ja toimivuudelle;

Mitä muutoksia haluaisit tähän kohtaan? Onko jokin toistuvasti tulkinnanvaraista tai epäselvää ko. kohdan soveltamisessa, mitä selkeyttäisit/tarkentaisit/lisäisit?

Korjausehdotus asiakokhtaan 8 julkisuuslain 24.1 § 12

Kuten yllä.

Asiakokhta 9

Julkisuuslain 24.1 § 14 kohta:

Salassa pidettäviä viranomaisen asiakirjoja ovat, jollei erikseen toisin säädetä:

asiakirjat, jotka sisältävät tietoja uhanalaisista eläin- tai kasvilajeista tai arvokkaiden luonnonalueiden suojelusta, jos tiedon antaminen niistä vaarantaisi kysymyksessä olevan eläin- tai kasvilajin tai alueen suojelun;

Mitä muutoksia haluaisit tähän kohtaan? Onko jokin toistuvasti tulkinnanvaraista tai epäselvää ko. kohdan soveltamisessa, mitä selkeyttäisit/tarkentaisit/lisäisit?

Korjausehdotus asiakokhtaan 9 julkisuuslain 24.1 § 14

Onko Suomessa tilanteita, jolloin tällaisen tiedon julkistaminen aiheuttaisi kasvanutta uhkaa uhanalaisille?

Asiakokhta 10

Julkisuuslain 24.1 § 15 kohta:

Salassa pidettäviä viranomaisen asiakirjoja ovat, jollei erikseen toisin säädetä:

asiakirjat, jotka sisältävät ehdokkaan vaalirahoituksesta annetun lain (273/2009) nojalla valtiontalouden tarkastusvirastolle annettuja tietoja kampanjatileistä, sekä vastaavat muut selvitykset vaalirahoituksesta ja vaalikampanjan kuluista, samoin kuin asiakirjat, jotka sisältävät tietoja viranomaisen tehtäväksi säädetystä tarkastuksesta tai muusta valvontatoimeen liittyvästä seikasta, jos tiedon antaminen niistä vaarantaisi valvonnan tai sen tarkoituksen toteutumisen tai ilman painavaa syytä olisi omiaan aiheuttamaan vahinkoa asiaan osalliselle; (24.4.2009/274).

Mitä muutoksia haluaisit tähän kohtaan? Onko jokin toistuvasti tulkinnanvaraista tai

epäselvää ko. kohdan soveltamisessa, mitä selkeyttäisit/tarkentaisit/lisäisit?

Korjausehdotus asiakohtaan 10 julkisuuslain 24.1 § 15

Tiedot olisivat julkisia.

Asiakohta 11

Julkisuuslain 24.1 § 17 kohta:

Salassa pidettäviä viranomaisen asiakirjoja ovat, jollei erikseen toisin säädetä:

asiakirjat, jotka sisältävät tietoja valtion, hyvinvointialueen, kunnan tai muun julkisyhteisön tai 4 §:n 2 momentissa tarkoitetun yhteisön, laitoksen tai säätiön liikesalaisuudesta, samoin kuin sellaiset asiakirjat, jotka sisältävät tietoja muusta vastaavasta liiketoimintaa koskevasta seikasta, jos tiedon antaminen niistä aiheuttaisi mainituille yhteisöille, laitoksille tai säätiöille taloudellista vahinkoa tai saattaisi toisen samanlaista tai muutoin kilpailevaa toimintaa harjoittavan julkisyhteisön tai yksityisen parempaan kilpailuasemaan tai heikentäisi julkisyhteisön tai 4 §:n 2 momentissa tarkoitetun yhteisön, laitoksen tai säätiön mahdollisuuksia edullisiin hankintoihin tai sijoitus-, rahoitus- ja velanhoitojärjestelyihin; (29.6.2021/638)

Mitä muutoksia haluaisit tähän kohtaan? Onko jokin toistuvasti tulkinnanvaraista tai epäselvää ko. kohdan soveltamisessa, mitä selkeyttäisit/tarkentaisit/lisäisit?

Korjausehdotus asiakohtaan 11 julkisuuslain 24.1 § 17

Kuka päättää koska näin on? Olisiko kenties hyödyllisempää kansalaisia ajatellen julkistaa tätä tietoa? Lisää läpinäkyvyyttä.

Julkisten yhteisöjen ja niiden tytäryhtiöiden liikesalaisuuden piiriin kuuluvien asiakirjojen julkisuuden soveltaminen kaipaisi yleisesti selkeytystä ja ohjeistusta.

Asiakohta 12

Julkisuuslain 24.1 § 21 kohta:

Salassa pidettäviä viranomaisen asiakirjoja ovat, jollei erikseen toisin säädetä:

asiakirjat, jotka koskevat opinnäytetyön tai tieteellisen tutkimuksen suunnitelmaa tai perusaineistoa taikka teknologista tai muuta kehittämistyötä tai niiden arviointia, jollei ole ilmeistä, että tiedon antaminen niistä ei aiheuta opinnäytetyön, tutkimuksen tai kehittämistyön suorittamiselle taikka niiden hyödyntämiselle tai sen asianmukaiselle arvioinnille tai tutkijalle taikka tutkimuksen tai kehittämistyön toimeksiantajalle haittaa;

Mitä muutoksia haluaisit tähän kohtaan? Onko jokin toistuvasti tulkinnanvaraista tai epäselvää ko. kohdan soveltamisessa, mitä selkeyttäisit/tarkentaisit/lisäisit?

Korjausehdotus asiakohtaan 12 julkisuuslain 24.1 § 21

Ovatko opinnäytetyö ja tieteellinen tutkimus verrattavissa toisiinsa?

Asiakohta 13

Julkisuuslain 24.1 § 23 kohta:

Salassa pidettäviä viranomaisen asiakirjoja ovat, jollei erikseen toisin säädetä:

asiakirjat, jotka sisältävät tietoja henkilön vuosituloista tai kokonaisvarallisuudesta taikka tuen tai etuuden perusteena olevista tuloista ja varallisuudesta taikka jotka muutoin kuvaavat hänen taloudellista asemaansa, sekä ulosottoviranomaisen asiakirjat siltä osin kuin ne sisältävät sellaisia tietoja, jotka ulosottorekisteriin merkittyinä olisivat ulosottokaaren mukaan

salaisia, sekä tiedot luonnollisesta henkilöstä ulosottovelallisena ja ulosottoselvitys;
(15.6.2007/713)

Mitä muutoksia haluaisit tähän kohtaan? Onko jokin toistuvasti tulkinnanvaraista tai epäselvää ko. kohdan soveltamisessa, mitä selkeyttäisit/tarkentaisit/lisäisit?

Korjausehdotus asiakokhtaan 13 julkisuuslain 24.1 § 23

Osan kohdan asioista ei ehkä tulisi olla salassa pidettäviä, jos henkilö on luottamusasemassa.

Asiakokhta 14

Julkisuuslain 24.1 § 25 kohta:

Salassa pidettäviä viranomaisen asiakirjoja ovat, jollei erikseen toisin säädetä:

asiakirjat, jotka sisältävät tietoja sosiaalihuollon asiakkaasta tai työhallinnon henkilöasiakkaasta sekä tämän saamasta etuudesta tai tukitoimesta taikka sosiaalihuollon palvelusta tai työhallinnon henkilöasiakkaan palvelusta taikka tietoja henkilön terveydentilasta tai vammaisuudesta taikka hänen saamastaan terveydenhuollon ja kuntoutuksen palvelusta taikka tietoja henkilön seksuaalisesta käyttäytymisestä ja suuntautumisesta;
(11.12.2002/1060)

Mitä muutoksia haluaisit tähän kohtaan? Onko jokin toistuvasti tulkinnanvaraista tai epäselvää ko. kohdan soveltamisessa, mitä selkeyttäisit/tarkentaisit/lisäisit?

Korjausehdotus asiakokhtaan 14 julkisuuslain 24.1 § 25

Etuudet lienevät eri asia kuin tuon tekstin loppuosa.

Asiakokhta 15

Julkisuuslain 24.1 § 30 kohta:

Salassa pidettäviä viranomaisen asiakirjoja ovat, jollei erikseen toisin säädetä:

oppilashuoltoa ja oppilaan opetuksesta vapauttamista koskevat asiakirjat, oppilaan ja kokelaan koesuoritukset sekä sellaiset oppilaitoksen antamat todistukset ja muut asiakirjat, jotka sisältävät oppilaan henkilökohtaisten ominaisuuksien sanallista arviointia koskevia tietoja, samoin kuin asiakirjat, joista ilmenee ylioppilastutkintolautakunnan määräämien arvostelijoiden arvostelutehtäviä koskeva koulukohtainen työnjako, kunnes on kulunut vuosi kyseisestä tutkintakerrasta;

Mitä muutoksia haluaisit tähän kohtaan? Onko jokin toistuvasti tulkinnanvaraista tai epäselvää ko. kohdan soveltamisessa, mitä selkeyttäisit/tarkentaisit/lisäisit?

Korjausehdotus asiakokhtaan 15 julkisuuslain 24.1 § 30

Viranomaisten välisiä salassa pidettävien tietojen välistä vaihtoa pitäisi joustavoittaa ainakin kasvatuksen ja opetuksen järjestäjien ja hyvinvointialueiden välillä.

Asiakokhta 16

Julkisuuslain 24.1 § 32 kohta:

Salassa pidettäviä viranomaisen asiakirjoja ovat, jollei erikseen toisin säädetä:

asiakirjat, jotka sisältävät tietoja henkilön poliittisesta vakaumuksesta tai tietoja henkilön yksityiselämän piirissä esittämistä mielipiteistä taikka tietoja henkilön elintavoista, osallistumisesta yhdistystoimintaan tai vapaa-ajan harrastuksista, perhe- elämästä tai muista

niihin verrattavista henkilökohtaisista oloista; asiakirjat, jotka sisältävät tietoja henkilön toimimisesta poliittisessa tai muussa luottamustehtävässä tai henkilön pyrkimisestä sellaiseen tehtävään samoin kuin henkilön osallistumisesta poliittisen puolueen perustamiseen ja rekisteröintiin tai valitsijayhdistyksen perustamiseen vaaleja varten, ovat kuitenkin julkisia.

Mitä muutoksia haluaisit tähän kohtaan? Onko jokin toistuvasti tulkinnanvaraista tai epäselvää ko. kohdan soveltamisessa, mitä selkeyttäisit/tarkentaisit/lisäisit?

Korjausehdotus asiakohtaan 16 julkisuuslain 24.1 § 32

Ei pitäisi salata, mikäli tilanne edellyttää muuta.